

Motetová tvorba Carla Luythona v hudebním tisku *Selectissimarum sacrarum cantionum ... fasciculus primus* (1603) [rukopis] : diplomová práce / Jan Bilwachs ; vedoucí práce: Mgr. Jan Baťa, Ph.D. – Praha, 2017. – 65 s., xxxiv + 255 s. notových příloh.

Posudek vedoucího

Svou diplomovou práci autor navazuje na téma rozvíjené již v práci bakalářské, úspěšně obhájené roku 2014. Tehdy se však diplomant zaměřil vzhledem k rozsahu tématu na dílčí sondu do Luythonovy motetové sbírky ve světle její dobové recepce v bohemikálních rukopisných pramenech. Předkládaný text si klade za cíl představit obsah sbírky v její celistvosti.

Práce je členěna do čtyř hlavních kapitol, jimž předchází úvod a přehled stavu bádání. Vlastní text práce pak zahrnuje kapitolu věnovanou všem třem dochovaným exemplářům tisku *Selectissimarum sacrarum cantionum ... fasciculus primus* společně s osvětlením jejich proveniencí. Dále zde najdeme kapitolu o funkci moteta ve druhé polovině 16. století, vytvořenou na základě studia nejnovější dostupné literatury k danému tématu. Třetí kapitola podrobně rozebírá obsah Luythonovy sbírky, sleduje původ zhudebňovaných textů a na základě analýzy formy a struktury skladeb definuje jednotlivé typy Luythonovy kompoziční práce (volná kompozice, moteta s cantem firmem, moteta s refrémem, ostinátní moteto). Poslední kapitola je tvořena několika drobnými případovými studii, které názorně dokládají typologický rozbor v předchozím oddílu. Všechny závěry, k nimž Jan Bilwachs došel, jsou přehledně shrnuty na konci práce. Uvedený seznam pramenů a literatury je proveden velmi pečlivě. Text je doplněn rozsáhlou notovou přílohou, v níž se nachází vzorně vybavená kompletní kritická edice motetové sbírky.

Vzhledem k tomu, že jsem měl možnost oponovat Bilwachsovu bakalářskou práci, nemohu si odpustit jisté srovnání. Na studentově diplomovém výkonu je zcela zřetelný kvalitativní posun vpřed, vyvržení, kterému bezesporu napomohl i studijní pobyt na univerzitě v Mnichově, jenž diplomant absolvoval v uplynulém akademickém roce. Projevuje se to v celkovém rozhledu po tématu, metodologii, formulaci otázek a hledání odpovědí. Bylo pro mě velkou radostí sledovat postupující práci, jež probíhala zcela samostatně a zodpovědně. Přes maximální pečlivost a svědomitost, jaká je Janu Bilwachsovi vlastní se do textu vplížila drobná stylistická škobrtnutí (věta s. 16 – „*Všechny tři dochované exempláře jsou typické tím, že jejich místo uložení souvisí s proveniencí, původního vlastnictví a užívání.*“ – má dle mého soudu končit „*...původním vlastnictvím a užíváním.*“; s. 39 – slovo *kontrastování* bych nahradil prostým *kontrastem*). Ta ovšem nijak nesnižují diplomantův celkový výkon.

Následující poznámky k obsahu mohou na první pohled působit jako střelba do vlastní nohy, leč pro mě osobně je to spíše důkaz o inspirativnosti Bilwachsova textu, který ostatně ani nemohl vyřešit beze zbytku všechny problémy a na mnoha místech proto nechává prostor pro další výzkum. Strahovský exemplář Luythonova tisku nemusel nutně být výrazem Loheliovy bibliofilské záliby, ale mohl se do jeho osobní knihovny dostat jako dar, zvláště když s ním byl Pontanus coby jeho generální vikář v úzkém kontaktu. Text *Lux optata redit* bych zařadil konkrétněji do vánočního období (narážka na světlo a zrození). Nemůže se mi v tomto ohledu nevybavit středověké cantio *Lux optata claruit*, přičemž uznávám, že může jít o náhodu. K textům ještě jedna obecnější poznámka, již jsem vznesl dokonce už v oponentském posudku bakalářské práce: nepodceňoval bych „jezuitskou“ stopu. Nejen Vivarius, ale i Breitenberk byli svého času jezuitští mariánští sodalové. V této kongregaci se pilně veršovalo, zpívalo a hrálo (mj. i hudebníci císařovy kapely) a zejména modlilo, kromě mariánských modliteb např. i čtyřicetihodinové kající pobožnosti. I v tomto prostředí tedy můžeme očekávat Luythonovu inspiraci a také případné užití jeho motet.

Závěrem konstatuji, že předkládaný text splňuje všechna kritéria kladená na diplomovou práci v oboru hudební věda a tímto ho nejen vřele doporučuji k obhajobě s klasifikací **výborně**, ale zároveň ho navrhuji k publikování ve zhuštěné podobě formou časopisecké studie.